

Ohjeistus korvausmalleihin

Vastaaja:

-

Vastaus:

14.02.2019, 12:45 - 14.02.2019, 12:57

1. Vastaajan tiedot	<table border="1"><tr><td>Vastaajatahon virallinen nimi</td><td>Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä</td></tr><tr><td>Vastauksen kirjanneen henkilön nimi</td><td>Maire Ahopelto</td></tr><tr><td>Vastauksen vastuuhenkilön sähköposti</td><td>maire.ahopelto@kainuu.fi</td></tr><tr><td>Vastauksen vastuuhenkilön puhelinnumero</td><td>0447773033</td></tr></table>	Vastaajatahon virallinen nimi	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä	Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Maire Ahopelto	Vastauksen vastuuhenkilön sähköposti	maire.ahopelto@kainuu.fi	Vastauksen vastuuhenkilön puhelinnumero	0447773033
Vastaajatahon virallinen nimi	Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä								
Vastauksen kirjanneen henkilön nimi	Maire Ahopelto								
Vastauksen vastuuhenkilön sähköposti	maire.ahopelto@kainuu.fi								
Vastauksen vastuuhenkilön puhelinnumero	0447773033								
2. Onko vastaaja	sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä tai yhteistoiminta-alue								
3. Ovatko sosiaali- ja terveyskeskustoiminnan järjestämisen lähtökohdat ymmärrettävät tuottajakorvausten näkökulmasta (Luku 2)?	kyllä pääosin								
4. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 3	Lähtökohdat on kuvattu hyvin yleisellä tasolla. Hyvä lähtökohta on se, että huomioidaan maakuntien väliset erot asukkaiden palvelutarpeessa. Selkeää on, että maakuntavaltuusto määrittelee korvaustasot.								
5. Auttaako raportti hahmottamaan järjestäjän tavoitteiden ja niiden seurannan suhdetta korvausmallin suunnitteluun (erityisesti luku 3)?	kyllä pääosin								
6. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 5	Auttaa hahmottamaan, mutta käytännön suunnittelutyön tueksi tekstin tulisi olla huomattavasti yksityiskohtaisempi, kattavampi ja konkreettisempi (mm. seurannan konkretisointi, missä määrin on kansallisia seurantaindikaattoreita ym.). Tarkempia esimerkkejä mittareista toivotaan lisää (s. 9). Hyvää on mittareiden kehittäminen, etteivät ole manipuloitavissa. Tuottajien mukaan ottaminen suunnitteluun on hyvä asia. Laajat ja monimuotoiset tavoitteet asettavat haasteita – esimerkikilaitikko 1 on havainnollistava.								

7. Onko tuottajakorvausten rooli tuottajaverkon ohjauksen kokonaisuudessa selkeä (Luku 4)?	kyllä pääosin
8. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 7	<p>Tekstiä tulisi tarkentaa erityisesti kapitaatiopohjaisen järjestelmän ongelmakohtien osalta (miten vaikuttaa käytännössä palvelujen saavutettavuuden, vaikuttavuuden, alihoidon ja kustannusten siirron ongelmiin). Syrjäseuduille hyvä suunnitella erilaisia ehtoja kuin muualle. Tavoitteiden ja kustannusten hillinnän välinen ristiriita on huomioitava tarkemmin. Luottamus ja vuoropuhelu järjestäjän ja tuottajan välille on luotava alusta asti, siten voidaan vähentää valvonnan tarvetta.</p>
9. Onko suoran valinnan sosiaali- ja terveyskeskusten palveluista maksettavien korvausten yleiset periaatteet kuvattu raportissa riittävän selkeästi (Luvut 5 ja 6)?	kyllä
10. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 9	<p>Käytännön suunnittelutyön tueksi tekstin tulisi olla huomattavasti yksityiskohtaisempi, kattavampi ja konkreettisempi. Nyt joukossa on myös esimerkkejä kannustinkorvauksista, jotka on hyvä tietää, mutta käytännössä toteutettavissa vasta merkittävästi myöhemmin (esim. shared savings -kannustinkorvaus), ellei esimerkkiä konkretisoida ja määrittelytyötä avata yksikohtaisesti. Tekstissä on myös jonkin verran oletuksia ja odotuksia, jotka eivät toteudu maakuntien aloittaessa toimintansa: esimerkiksi tuottajan kustannusriskin pienentäminen suoriteperusteisissa korvauksissa hyödyntämällä kattavasti tietoa väestön palveluiden käytöstä asiakaskohtaisesti, ei ole vielä käytännössä mahdollista. Riskivakioinnilla huomioidaan se tosiseikka, että 10 % asiakkaista kuluttaa 90 % menoista. Riskeiksi on tunnistettu kermankuorinta, alihoito ja muualle hoitoon lähettäminen. Maksetaanko ”Saatavuuden vähäisyys syrjäisemmällä alueella”-korvausta, jos alueella on vain yksi toimija (esim. liikelaitoksen sote-keskus)? Valinnanvapauskokeiluiden tuloksia kannattaa hyödyntää (esim. miksi korvaus on koettu riittämättömäksi ja tarvitaanko silloin muutos korvauksiin vai edellytettyihin toimintamalleihin).</p>
11. Auttaako raportti hahmottamaan, millaisia tekijöitä korvausmallin suunnittelussa täytyy ottaa huomioon?	kyllä pääosin
12. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 11	Auttaa hahmottamaan yleisellä tasolla, mutta käytännön suunnittelutyön näkökulmasta tekstin tulisi olla huomattavasti yksityiskohtaisemmalla

	<p>tasolla. Myös korvausmalliin liittyvät muut maakunnan keinoja Triple Aim-tavoitteiden saavuttamiseksi tulisi konkretisoida (esimerkiksi asiakasmaksujen optimointi).</p> <p>Tekstiä selkeyttäisi se, että käytännössä kuvattaisiin mikä on jo nyt mahdollista ja mihin kannattaa kiinnittää huomiota tulevina vuosina, nyt tekstissä on hieman sekaisin kansallinen, kansainvälinen, teoreettinen ja käytännön näkökulmat.</p> <p>Maakuntia kehoitetaan lähtemään varovasti liikkeelle ja tarpeen mukaan myöhemmin lisäämään korvausmuotoja.</p>
13. Ovatko kiinteän korvauksen peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku 6.1)?	kyllä
14. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 13	<p>THL:n tutkimuksesta sekä teknisen laskennan ja maksuliikenteen käytännöistä olisi hyvä saada lisätietoa, kun valmistelu etenee.</p> <p>Tärkeää on huomioida työterveys- ja opiskelijaterveydenhuollon vaikutus. Hyvä, ettei asiakaskohtainen korvaus näy tuottajalle.</p>
15. Ovatko suoriteperusteisten korvausten peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku 6.2)?	kyllä pääosin
16. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 15	<p>Teksti sisältää osin avoimia kysymyksiä ja pohdintoja, joita tulisi konkretisoida ja selkeyttää. Esimerkiksi luvussa 6.2 todetaan, että ”järjestäjän on valittava, missä määrin tuottajan kustannusriskiä pyritään tasoittamaan.”</p> <p>Tekstissä ei kuvata tarkemmin, miten tätä kustannusriskiä olisi mahdollista tasoittaa muutoin kuin siirtämällä suoritekorvauksilla riski järjestäjälle. Vakimuotoisten suoritekorvausten esimerkki rokotuksista tai joukkotarkastuksista tulisi tarkastella myös vaihtoehtoisesti maakunnan minimikriteerien näkökulmasta. Mikäli ko. palvelut ovat osa hallintopäätöstä, syntyy tilanteessa perusteetta kompensatiota ja järkevämpää voisi olla palkita kannustinperusteisesti esimerkiksi em. palveluiden korkeasta kattavuudesta. Kuten tekstissä arvioidaan, tämän riskin pienentäminen edellyttää tietosisältöjen ja tietojärjestelmien yhteensovittamista (yleinen tavoitetila) sekä korvausten tarkkaa ja yksiselitteistä määrittelyä, mitä ei selvitetä tarkasti ohjeistuksessa.</p>
17. Ovatko kannustinperusteiden korvausten peruseriaatteet selkeät ja ymmärrettävät (Luku	kyllä pääosin

6.3)?	
18. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 17	<p>Kannustinjärjestelmän tavoitteiden operationalisointi tulee tehdä kansallisessa yhteistyössä.</p> <p>Tarvitaanko muita kannustimia, kun raha seuraa potilasta? Jos palvelu on hyvää, asiakkaat valitsevat. Ja kun toimii määräysten mukaan, toiminta saa jatkaa.</p>
19. Onko muiden korvausten rooli selkeä (Luku 6.4)?	kyllä pääosin
20. Vapaamuotoiset huomiot kysymykseen 19	<p>Rooli on selkeä, mutta käytännön yksityiskohdat jäävät epäselviksi. Esimerkiksi maantieteellisten erityiskorvausten saatavuuden ja mittaamisen perusteet ovat asioita, joista voisi kansallisesti sopia tai määritellä kansallisessa yhteistyössä.</p>
21. Mistä suoran valinnan palvelujen sosiaali- ja terveyskeskusten tuottajakorvauksiin liittyvistä asiakokonaisuuksista tarvittaisiin lisää tietoa tai mihin ohjeistusta?	<p>Kapitaatiopohjaisen ratkaisun ongelmakohtiin tulisi kiinnittää erityistä huomiota. Aiheesta tarvitaan lisää tietoa ja nykyistä huomattavasti tarkempaa ja yksityiskohtaisempaa ohjeistusta. Erityisesti asiakasvalikoinnin (kerman kuorinta) estäminen maakunnan hallintopäätöksen ehdoilla, valinnanvapauden ohjaamiseen tiedottamisella sekä korvausten tarkentaminen (suorite- ja muut korvaukset) ovat asiakokonaisuuksia, mihin tulee kiinnittää erityistä huomiota ohjeistuksessa. Lisäksi päällekkäisten vakuutusjärjestelmien (työterveyshuolto, korkeakouluopiskelijat) tarkempi huomiointi tarvitsee tarkempaa ohjeistusta, jotta tuottajakorvauksiin ei sisälly kustannusten kertaantumista.</p> <p>Syrjäseutujen palvelutarjonta on niin ikään kapitaatiopohjaisen ratkaisun keskeinen haaste, jonka ratkaisemiseen ohjeistus ei tällä hetkellä merkittävästi anna vastauksia (esim. maantieteellisten erityiskorvausten määrittely). Etenkin jos terveydenhuollon matkat tulevat samasta budjetista maksettavaksi, pitää etäisyydet ja julkisen liikenteen saatavuus huomioida.</p>
22. Muut vapaamuotoiset huomiot raportista	<p>Raportti on hyvin laadittu yleisellä tasolla oleva kuvaus suoran valinnan sote-keskusten korvausmalleihin. Käytännön suunnittelutyön tueksi raportti jää kuitenkin liian yleiselle tasolle ja käytännön toimeenpanoon liittyviä käytännön yksityiskohtia ei raportissa käsitellä.</p>

Korvausmallien rakentaminen on vaikeaa ja asiantuntemusta vaativaa, minkä vuoksi tarvitaan kansallista tukea ja yhteistyötä. Korvausmallien toimivuudesta tarvitaan kansallisesti lisätietoa ja tutkimusta. Kansallisten pilottien havaintojen ja tuloksien tulee olla mahdollisimman kattavasti hyödynnettävissä.

Palveluntuottajat toimivat todennäköisesti useamman maakunnan alueella, minkä vuoksi olisi hyvä soveltuvin osin yhtenäistää korvausmalleja kansallisesti.

Tulevaisuudessa olisi hyvä pohtia myös ohjeistuksen velvoittavuutta, pelkkä informaatio-ohjaus voi johtaa kokonaisuuden kannalta hyvin erilaisiin korvausmalleihin.

Ohjeistuksen lähdeviittauksia tulisi tarkentaa. Esimerkiksi sivulla 31 oleva alaviite (Sitra 2012), ei kerro mistä julkaisusta on kyse. Hyvin on huomioitu se, että myös pienille yrittäjille annetaan mahdollisuus: esim. että maakunnat huolehtivat ICT-järjestelmien kustannuksista ja että paljon palveluja tarvitsevista saa isomman korvauksen.

23. Millaista tuottajakorvauksiin liittyvää toimeenpanon tukea jatkossa tarvittaisiin?

Koska tuottajien korvausmallien suunnittelu on erittäin vaativa tehtäväkokonaisuus, tarvitaan monipuolista ja maakuntarajat ylittävää kansallista tukea. Kansallisissa piloteissa tulisi kiinnittää huomiota kokeilujen vaikutusten luotettavaan arviointiin, jotta tulokset ovat hyödynnettävissä.

Käytännössä tuki voi olla tarkempia ja yksityiskohtaisempia ohjeistuksia, selvityksiä ja raportteja. Lisäksi seminaarit ja kokoukset tallennettavine jälkitalenteineen sekä etäyhteysmahdollisuudet tukevat valmistelua. Avoimet työtilat ja verkkosivustot, joiden valmisteluun voi osallistua kattavasti myös viranomaisten lisäksi erisuuruiset palveluntuottajat tukevat toimeenpanoa.

Käytännön toimeenpanon tueksi kaivataan myös lisätietoa käytännön toteutuksesta, tietojärjestelmävaatimuksista ja mahdollisista käyttövelvoitteista tuottajakorvauksien toimeenpanoon liittyen.